

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/137/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3509205967
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 10. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Čupková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2013:3509205967.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Beáty Čupkovej a sudcov JUDr. Aleny Záhumenskej a JUDr. Viery Škultétyovej v právnej veci navrhovateľov 1) U. J., bytom M. XXX, 2) C. F., bytom W. XXX, D., 3) F. Q., bytom S., R. XXX, D. R., právne zastúpení F. W. D., advokátom, so sídlom S., A. XX proti odporcovi X. L., bytom M. XXX, zastúpený F. U. Z., advokátom, so sídlom S., S. XX, za účasti vedľajšej účastníčky na strane odporcu L. L., bytom M. XXX, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, na odvolanie navrhovateľky 2) proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 13. decembra 2011, č.k. 4C/159/2009-304, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu v napadnutej časti **p o t v r d z u j e .**

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd určil, že do dedičstva po poručiťelke L. (O.) Q., rod. N., nar. XX.XX.XXXX, zomrelej dňa XX.XX.XXXX, naposledy bytom M. XXX, patrí nehnuteľnosť v kat. území S. M., zapísaná ako parcela EKN č. XXXXX - orná pôda o výmere 4.042 m², na LV č. XXXX v podiele 1/24. Vo zvyšnej časti návrh zamietol. Rozhodol na základe výsledkov vykonaného dokazovania, z ktorého mal za preukázané, že navrhovatelia sú dedičmi po neb. L. Q., rod. N., naposledy bytom S. M. XXX, ktorej osobu stotožnil s O. Q., ktoré krstné meno používala na základe krstného listu vedeného v matrike pokrstených Cirkevného zboru Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku, so sídlom v C. Q., M.. Konštatoval, že uznesením Štátneho notárstva v N., č.k. D 324/61-20 zo dňa 06.07.1961, ktoré nadobudlo právoplatnosť 29.07.1961, bolo potvrdené dedičstvo po nebohom F. F., zomrelom dňa XX.XX.XXXX, pozostávajúce z poľnohospodárskej pôdy vo výmere približne 12 ha v hodnote 30.000,- Kčs a z domu č. XXX v 1/3 v hodnote 333,- Kčs na parcele č. XXXX/C, ktoré sa nachádza v kat. území S. M., a ktoré je roľníckym podnikom, ktorého všeobecná hodnota bola ustálená vo výške 36.335,- Kčs, ťarchy vo výške 700,- Kčs a čistá hodnota dedičstva činila 35.644,- Kčs, a to v prospech jedinej dedičky zo zákona v druhej skupine O. Q., rod. N.. Na základe tohto uznesenia mal byť prevedený po jeho právoplatnosti zápis vlastníckeho práva na nehnuteľnosti, zapísané v pozemkovej knihe k.ú. M. na meno poručiťela, konkrétne v zápisnici č. XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX a XXXX v prospech O. Q., rod. N.. Vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, vlastnícky vedeným v katastri nehnuteľností na F. F. a jeho manželku O., rodenú Z., nadobudol odporca na základe notárskej zápisnice spísanej na Notárskom úrade notára X. U., so sídlom v S., č. N XXX/XXXX, NZ XXXXX/XXXX, NCRIs XXXXX/XXXX zo dňa 26.10.2007, ktorou bolo osvedčené vyhlásenie o vydržaní podľa § 63 zákona č. 323/1992 Zb. Súd prvého stupňa z oznámenia Správy katastra S. zistil, že na základe dedičského rozhodnutia po F. F. nebolo vlastnícke právo v prospech O. Q., rod. N., zapísané v pozemkovej knihe, a to z dôvodu, že v ňom uvedené čísla zápisníc boli v čase smrti poručiťela neplatné a nemali sa už v tomto období vôbec používať.

Na nehnuteľnosti uvedené v zápisniciach po preidentifikovaní na parcely katastra nehnuteľnosti (teraz parcely určeného operátu), boli teda založené návrhy vložiek ešte v období evidovania zmien v pozemkovej knihe. Nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom osvedčenia o vyhlásení o vydržaní, boli evidované v k.ú. S. M. a zapísané v pozemno-knižných vložkách (v zátvorke uvedené listy vlastníctva katastra nehnuteľností) č. XXX (LV XXXX), č. XXX (LV XXXX), č. XXX (LV XXXX), č. XXX, XXX, XXX (LV XXXX), č. XXX (LV XXXX), č. XXX (LV XX) a tiež zápisnici č. XXXX (LV XXXX). Súd prvého stupňa mal za to, že vzhľadom na uvedené skutočnosti nebolo možné ustáliť, aké nehnuteľnosti, vedené v pozemkovej knihe, v akých vložkách a v akých spoluvlastníckych podieloch boli predmetom dedenia po F. F.. Na zápisnice, v ktorých boli evidované pozemky o veľkých výmerách s veľkým počtom spoluvlastníkov, boli už v období smrti F. F. založené návrhy pozemnoknižných vložiek, ktoré už evidovali pôvodné spoluvlastnícke podiely ako samostatné parcely na jedného z pôvodných spoluvlastníkov. Z dôvodu, že v dedičskom rozhodnutí po F. F. boli už vtedy uvedené neplatné zápisnice, neplatné čísla parciel, nemožno jednoznačne určiť, či všetky pozemky, ktoré boli predmetom vydržania odporcom, boli i predmetom dedičského konania po F. F., súd prvého stupňa návrh zamietol. Dôvodil, že pozemky, uvedené v dedičskom rozhodnutí, nemožno zidentifikovať tak, ako bolo možné jednoznačne určiť, že všetky, ktoré sú uvedené v dedičskom rozhodnutí, skutočne nadobudla právna predchodkyňa navrhovateľov. Poukázal na to, že zistil, že niektoré pozemky, ktoré sa stali predmetom vydržania odporcom, nie sú ani v dedičskom rozhodnutí po F. F. uvedené. Nemožno preto ustáliť, že všetky pozemky, ku ktorým si odporca osvedčil vlastnícke právo, boli aj predmetom dedičského konania po F. F.. Pre vyriešenie sporu medzi účastníkmi považoval za prvoradé zistiť, aké nehnuteľnosti, podľa súčasnej evidencie v katastri nehnuteľnosti, patrili do dedičstva po F. F. s tým, že až potom bude možné, aby sa navrhovatelia domáhali nárokov vyplývajúcich z ich právneho nástupníctva. Súd prvého stupňa návrhu vyhovel čiastočne, keď zistil, že jediná platná pozemnoknižná zápisnica v čase smrti F. F. bola zápisnica číslo XXXX a z tej podiel vedený na F. F. na parcele číslo XXXX O. Q. zdedila. V súčasnosti ide o parcelu registra E číslo XXXXX o výmere 4.042 m² v podiele 1/24, vedenú na LV č. XXXX, k.ú. S. M.. Súd prvého stupňa prijal záver, že uvedený pozemok patrí do dedičstva po poručiťke O. Q., rod. N.. Konštatoval pochybnosti o tom, či boli splnené podmienky vydržania vlastníckeho práva odporcom, najmä mal pochybnosti o dobromyseľnosti držby, keď podľa názoru súdu prvého stupňa neexistoval žiaden objektívny dôvod, právny titul (kúpna, darovacia, zámenná alebo iná zmluva, prípadne dedičské rozhodnutie), ktorý by oprávňoval odporcu alebo jeho právnych predchodcov domnievať sa, že im tieto nehnuteľnosti patria. Z dôvodu chýbajúcej dobromyseľnosti neboli podľa názoru súdu prvého stupňa splnené predpoklady pre nadobudnutie vlastníckeho práva v zmysle ustanovení § 130 a § 134 Občianskeho zákonníka. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 142 ods. 3 O.s.p. za použitia ust. § 150 ods. 1 O.s.p., keď dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré odporcovi náhradu trov konania súd prvého stupňa nepriznal, videl predovšetkým v tom, že navrhovatelia návrhom reagovali na nezákonné osvedčenie o vyhlásení vydržania vlastníckeho práva, pričom žiadnym spôsobom oni, ani ich právna predchodkyňa nezavinili, že nebolo možné v prospech O. Q. zapísať vlastnícke právo po poručiťkovi F. F., keď notár, prejednávajúci dedičstvo, použil v dedičskom rozhodnutí už v tom čase neplatné pozemnoknižné zápisnice.

Proti rozsudku, ktorým bol návrh vo zvyšnej časti zamietnutý, podala odvolanie navrhovateľka 2), ktorá sa domáhala zrušenia napadnutého rozsudku a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Uviedla, že ako osoba, ktorá nemá právne vzdelanie, sa spolu s ostatnými navrhovateľmi nechala zastupovať advokátom, ktorému skutočnosť, ktorá by mala za následok procesné a jednoznačné určenie nehnuteľností, bola, resp. mohla a mala byť známa, nakoľko bola založená do spisu ako listinný dôkaz - vyjadrenie Správy katastra S.. Avšak právny zástupca sa touto skutočnosťou nezaoberal, v jej súvislosti nenavrhol potrebné a podstatné dokazovanie, resp. prerušenie konania do presného určenia nehnuteľností, ktoré tvoria dedičstvo po F. F.. Poukázala na to, že na Okresný súd Trenčín podala návrh na vydanie opravného uznesenia v konaní, sp. zn. D 324/61 po neb. F. F., aby označenie katastrálneho územia v odseku II. uznesenia Štátneho notárstva v N., sp. zn. D 324/61-20 opravil na S. M. a taktiež i vykonal opravy označenia nehnuteľností patriacich do dedičstva podľa vtedajšej evidencie v k.ú. S. M.. Vyjadrila presvedčenie, že takéto nové, resp. opravené uznesenie vo veci dedičského konania bude mať za následok odstránenie všetkých nejasností, nepresností, pričom z neho bude jednoznačné, aké nehnuteľnosti po neb. F. F. sú, resp. patria do dedičstva po poručiťke L. (O.) Q., rod. N., zomrelej dňa XX.XX.XXXX - po matke navrhovateľov.

K podanému odvolaniu sa písomne vyjadril navrhovateľ 3), ktorý sa stotožnil so skutočnosťami uvádzanými navrhovateľkou 2). Poukázal na to, že žiadosť o vydanie opravného uznesenia bola už podaná.

Krajský súd preskúmal vec v zmysle ust. § 212 ods. 1 O.s.p. v medziach podaného odvolania, t. j. vo výroku, ktorým bol návrh vo zvyšnej časti zamietnutý a zistil, že v tejto napadnutej časti je potrebné rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdiť. Rozhodol bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého netreba nariaďovať pojednávanie odvolacieho súdu.

Odvolací súd podrobne preskúmal námietky, ktoré boli odvolateľkou v odvolaní vznesené a v plnom rozsahu sa stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvého stupňa. Po dôkladnom preskúmaní všetkých relevantných skutočností, vychádzajúcich zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa, dospel k záveru, že súd prvého stupňa riadne zistil skutkový stav a posúdil ho podľa správnych zákonných ustanovení. V súlade s § 132 O.s.p. vyhodnotil dôkazy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. V dôsledku toho je odôvodnenie napadnutého rozsudku presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil. Z daného titulu si odvolací súd osvojil aj dôvody napadnutého rozhodnutia, na ktoré v celom rozsahu poukazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.). V podanom odvolaní odvolateľka neuviedla žiadne podstatné okolnosti, ktoré by mohli privodiť zmenu napadnutého rozhodnutia.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia podľa § 157 ods. 2 O.s.p. Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesným strán v prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. V plnej miere a vyčerpávajúco vysvetlil, z akých úvah pri rozhodnutí vychádzal. V tomto smere odvolací súd konštatuje správnosť skutkových a právnych záverov okresného súdu a v podrobnostiach na dôvody jeho rozsudku odkazuje. Podľa judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ani odôvodnenie súdneho rozhodnutia v odvolacom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v podanom odvolaní, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné, ale sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní.

Na zdôraznenie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia odvolací súd dodáva.

Žaloba na určenie, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiťelovi, je žalobou podľa § 80 písm. c) O.s.p., ktorá sleduje ochranu vlastníckeho práva. V konaní o takýchto žalobách ide o posúdenie, či poručiťel bol v čase smrti vlastníkom tejto veci, pričom požadované určenie sa vzťahuje ku dňu smrti poručiťela. V doterajšej rozhodovacej praxi Najvyšší súd Slovenskej republiky zaujal záver o prípustnosti určovacieho návrhu, že konkrétna vec (hnuteľná alebo nehnuteľná) patrí do dedičstva po poručiťelovi, ktorým návrhom sa môže v sporovom konaní takéhoto určenia domáhať ten, kto je dedičom poručiťela (resp. do úvahy prichádzajúcim dedičom), prípadne jeho právnym nástupcom voči inej osobe ako dedičovi (ktorá nie je poručiťelovým dedičom).

V konaní o žalobe, ktorou sa dedič domáha určenia, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiťelovi, ide o posúdenie, či poručiťel bol v čase smrti vlastníkom tejto veci. Navrhované určenie sa tu vzťahuje k okamihu smrti poručiťela a okolnosti, ktoré nastali po tomto okamihu, nemôžu mať vplyv na rozhodnutie súdu.

Potrebné je v tejto súvislosti dodať, že ak súd vyhovie žalobe, požadujúcej uvedené určenie a vec je následne prejednaná v konaní o dedičstve ako majetok poručiteľa, nepotvrďuje rozhodnutie o dedičstve (osvedčenie o dedičstve), že dedič je v súčasnosti vlastníkom veci. Po smrti poručiteľa môžu vo všeobecnosti nastať právne skutočnosti, s ktorými právny poriadok spája vznik vlastníctva niekoho iného (napríklad vydržaním); v konaní, v ktorom sa zisťuje, či určitá vec bola v čase smrti poručiteľa v jeho vlastníctve, sú však takéto (neskoršie) skutočnosti právne bezvýznamné.

Podľa § 460 Občianskeho zákonníka sa dedičstvo nadobúda smrťou poručiteľa. Predpokladmi dedenia sú: a) smrť fyzickej osoby, b) existencia dedičstva, c) spôsobilý dedič.

V preskúmvanej veci je nepochybné, že poručiiteľka L. (O.) Q., rod. N., zomrela dňa XX.XX.XXXX. Navrhovatelia sú dedičia poručiiteľky. Uznesením Štátneho notárstva v N. zo dňa 06.07.1961, č.k. D 324/61-20 bolo potvrdené dedičstvo v prospech poručiiteľky O. Q., rod. N. po neb. F. F..

Súd prvého stupňa založil svoj zamietajúci výrok rozsudku na tom, že v dedičskom rozhodnutí po F. F. boli už v tom čase uvedené neplatné čísla parciel, neplatné zápisnice, a preto nemožno jednoznačne určiť, či pozemky, ktoré boli predmetom vydržania odporcom, boli aj predmetom dedičského konania po F. F.. Podľa Správy katastra S. zo dňa 28.09.2011 sú nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom osvedčenia o vydržaní (okrem nehnuteľnosti, ktorej bolo v návrhu vyhovené), vlastnícky vedené naďalej na F. F..

Ust. § 70 zákona č. 162/1995 Z. z. stanovuje, že údaje katastra, uvedené v § 7, sú hodnoverné, ak sa nepreukáže inak. V § 7 citovaného zákona zároveň je vymedzené, ktoré údaje poskytuje kataster. Podľa písm. c) citovaného zákonného ustanovenia sú takýmito údajmi aj údaje o vlastníckych právach k nehnuteľnostiam.

Za tejto situácie odvolací súd v zhode s názorom súdu prvého stupňa považoval za rozporné, ktoré nehnuteľnosti podľa súčasnej evidencie v katastri nehnuteľností patrili do dedičstva po F. F.. Dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa, jeho dedičmi, avšak v danom prípade poručiiteľka L. Q., nebola vedená ako vlastníčka nehnuteľností, ktoré boli predmetom osvedčenia o vydržaní N XXX/XXXX (Z XXX/XX), tieto boli vlastnícke vedené na F. F..

Občianske súdne konanie je ovládané prejednacou zásadou, v dôsledku ktorej povinnosť tvrdiť skutočnosti a navrhovať na ich preukázanie dôkazy, je zásadne vecou účastníkov konania. Podľa § 120 O.s.p. účastníci v občianskom súdnom konaní v prvom rade sami sú povinní prispieť k čo možno najúplnejšiemu objasneniu skutkového stavu veci. Ak niektorý z účastníkov nevie preukázať svoje tvrdenia, môže súd rozhodnúť iba na základe ostatných vykonaných dôkazov, alebo prípadne, ak niektorý účastník svoje tvrdenia nepreukáže, súd mu neprizná právo, ktoré by mu priznať mohol v prípade, ak by tento účastník svoje tvrdenia hodnoverným spôsobom preukázal. Dôkazné bremeno je inštitútom procesného práva a má len procesný účel. Umožňuje súdu rozhodnúť aj v tzv. dôkaznej núdzi. Súd preto musí rozhodnúť aj v tých prípadoch, keď výsledky hodnotenia dôkazov neumožňujú súdu prijať záver o pravdivosti spornej skutočnosti, ale ani záver o tom, že by bola nepravdivá. V takom prípade však súd musí rozhodnúť v neprospech účastníka, v záujme ktorého bolo treba podľa hmotného práva preukázať tvrdené skutočnosti.

V danom prípade neboli zistené okolnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť záver, že poručiiteľka L. Q., rod. N. bola v čase svojej smrti vlastníčkou všetkých nehnuteľností špecifikovaných v podanom návrhu, t. j. tých, vo vzťahu ku ktorým bol návrh zamietnutý.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 142 ods. 1 a ust. § 224 ods. 1 O.s.p. tak, že odporcovi, ktorý bol v odvolacom konaní úspešný a patrila by mu náhrada trov odvolacieho konania, túto nepriznal z dôvodu, že si náhradu trov v zmysle ust. § 151 ods. 1 O.s.p. neuplatnil.

Rozhodnutie bolo senátom prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.